

Handboek voor
(uitgeprocedeerde)
asielzoekers, hulpverleners
en kerken in Amersfoort

Basisrechten

Mensen zonder papieren
maar niet zonder rechten

ChristenUnie Fractie Amersfoort

Inhoudsopgave

Inleiding	- 2 -
Hoofdstuk 1 Advies en hulp	- 3 -
Hoofdstuk 2 Medische Zorg	- 7 -
Hoofdstuk 3 Wonen	- 13 -
Hoofdstuk 4 Opvang	- 15 -
Hoofdstuk 5 Werken	- 17 -
Hoofdstuk 6 Financiële bijstand	- 19 -
Hoofdstuk 6 Familie en Geboorte.....	- 23 -
Hoofdstuk 8 Opvoeding en onderwijs	- 26 -
Hoofdstuk 9 Terugkeer	- 30 -
Hoofdstuk 10 Controle.....	- 32 -
Hoofdstuk 11 Vreemdelingendetentie	- 33 -
Hoofdstuk 12 Overige rechten.....	- 34 -

Inleiding

Zonder papieren maar niet zonder (basis)rechten

Alle mensen worden vrij en gelijk in waardigheid en rechten geboren. Zij zijn begiftigd met verstand en geweten, en behoren zich jegens elkander in een geest van broederschap te gedragen.

Artikel 1 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens

Deze gids laat zien dat ook mensen zonder papieren rechten hebben. Het is voor mensen die hulp zoeken en voor hulpverleners belangrijk om te weten welke rechten (uitgeprocedeerde) asielzoekers hebben, welke zorg gegeven kan worden en op welke instanties zij een beroep kunnen doen. In verschillende andere gemeenten bestaat al een handboek met informatie en adressen voor mensen zonder papieren. Ook in Amersfoort is behoefte aan een dergelijk overzicht. Dit bleek uit een onderzoek dat door de ChristenUnie van Amersfoort in 2013 werd gedaan onder hulpverlenende organisaties en diaconieën van lokale kerken. Deze uitgave is gebaseerd op de handboeken uit Amsterdam, Utrecht en Rotterdam en beschrijft de belangrijkste rechten en hulpverleningsorganisaties voor mensen zonder papieren.

Voor mensen zonder verblijfsvergunning die hulp nodig hebben, kan de angst om opgepakt en uitgezet te worden, een belemmering zijn om die noodzakelijke hulp ook daadwerkelijk te zoeken. Bij hulpverleners leeft mogelijk de vraag of hulp bieden aan mensen zonder verblijfsvergunning strafbaar is, of welke diensten en hulp nog wel kunnen worden verleend.

Ook iemand die volgens de wet niet in Nederland mag zijn, heeft een aantal basisrechten die zijn verankerd in internationale verdragen, die ook door de Nederlandse regering zijn ondertekend.

Het doel van deze gids is tweeledig:

- Het informeren van mensen zonder verblijfsvergunning over hun rechten en waar ze in Amersfoort naartoe kunnen gaan voor advies en hulp.
- Alle betrokken hulp- en dienstverleners in Amersfoort informeren over het feit dat ook mensen zonder verblijfsvergunning geholpen kunnen - en soms moeten - worden.

Als u aanvullingen of correcties hebt op de inhoud van dit Handboek, dan kunt u ons een e-mail sturen, zodat we de informatie in dit Handboek altijd up-to-date kunnen houden.

Simone Kennedy (fractievoorzitter ChristenUnie Amersfoort)

fractie-christenunie@raad-amersfoort.nl

Hoofdstuk 1 Advies en hulp

Waar ik naartoe voor advies over mijn verblijfsvergunning of sociale situatie?

Vluchtelingenwerk Nederland ondersteunt asielzoekers, vluchtelingen, andere nieuwkomers en hun gezinnen op het gebied van opvang, inburgering, integratie, juridische zaken en terugkeerproblemen. Verder gaat het VWN in overleg met de gemeente, om te voorkomen dat uitgeprocedeerde asielzoekers op straat komen te staan. Hierbij hebben zij vooral oog voor gezinnen met kinderen.

Het NVA, centrum voor duurzame inburgering, zet zich ook in voor asielzoekers die uit de voorziening zijn gezet. NVA adviseert en biedt maatschappelijke begeleiding. NVA begeleidt tevens vrijwilligers die zich inzetten voor deze doelgroep. Ook kan de NVA via het *Platform voor Vluchtelingen en (Bijna) Uitgeprocedeerde Asielzoekers* tijdelijk leefgeld verstrekken aan (bijna) uitgeprocedeerde asielzoekers.

Stichting LOS is sinds 2003 het kenniscentrum voor mensen en organisaties die hulp bieden aan migranten zonder verblijfsvergunning. Zij zet zich in voor de basisrechten van deze migranten en hun kinderen en baseert zich hierbij op artikel 25 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens, die ook geldt voor migranten zonder verblijfsvergunning en hun kinderen. Op grond van dit artikel heeft ieder mens recht op eten, kleding en onderdak. Stichting LOS informeert organisaties, instellingen en individuen over de rechten van migranten zonder verblijfsvergunning.

Hulporganisaties voor mensen zonder verblijfsvergunning hebben zelf veel juridische kennis. Je kunt ook direct naar een gespecialiseerde advocaat gaan voor advies. Daarvoor geldt hetzelfde als bij ander juridisch advies: voor mensen zonder inkomen vraagt de advocaat meestal een lage eigen bijdrage. Met een verwijzing van het Juridisch Loket (diagnosedocument) is de hulp van de advocaat nog goedkoper. Wel is een verklaring over het inkomen nodig.

Waar kan ik naartoe voor juridisch advies?

Iedereen heeft recht op juridische bijstand, ook mensen zonder verblijfsvergunning. Het Juridisch Loket helpt u met juridische vragen. Hoogopgeleide juristen geven gratis advies en informatie, op een vertrouwelijke manier.

Voor moeilijke kwesties, wanneer een advocaat nodig is, kunnen zij doorverwijzen naar een gespecialiseerde advocaat. Van mensen zonder inkomen vraagt de advocaat meestal een lage eigen bijdrage.

Met een verwijzing van het Juridisch Loket (diagnosedocument) is de hulp van de advocaat nog goedkoper. Wel is een verklaring over het inkomen nodig. Je kunt voor juridisch advies ook naar de Rechtswinkel Amersfoort.

Hoe krijg ik een lagere bijdrage voor de advocaat ?

Dit wordt beslist door de Raad voor Rechtsbijstand, als je gebruik hebt gemaakt van de dienstverlening van het Juridisch Loket of een advocaat. De Raad voor Rechtsbijstand controleert het inkomen. Als je geen (vast) inkomen hebt, of helemaal geen geld, is het verstandig bij je aanvraag een uitleg te doen hoe je dan in je levensonderhoud voorziet. Als je samenwoont met een partner, telt ook het inkomen van de partner mee.

Opvang via kerken

Je kunt hier terecht om te bidden, voor een kop koffie na de dienst, een goed gesprek of voor advies en doorverwijzing. Ook organiseren kerken activiteiten waaraan je mee kan doen. Via deze weg krijg je gemakkelijk een kring van kennissen en soms ook toegang tot hulp. Er is in Amersfoort ook een straatpastoraat voor dak- en thuislozen, Straat Pastoraat Amersfoort.

Het *International Network of Local Initiatives with Asylumseekers (INLIA)* biedt noodhulp aan (individuele) asielzoekers en het ondersteunt en adviseert kerken in hun betrokkenheid bij en inzet voor asielzoekers in nood. Zo ook de *Stichting Gave* die kerken ondersteunt, advies geeft en vrijwilligers traint. En ook de *Raad van Kerken* kan kerken informeren over de hulp die door professionele instanties aan (bijna) uitgeprocedeerde asielzoekers wordt gegeven. Joke Koolhof, Diaconaal Opbouwwerker van de Protestantse Gemeente Amersfoort, vertegenwoordigt de Raad van Kerken in het *Platform voor Vluchtelingen en (Bijna) Uitgeprocedeerde Asielzoekers*. Vluchtelingen en asielzoekers uit Amersfoort kunnen via dit platform bijvoorbeeld tijdelijk een beroep doen op o.a. leefgeld.

De *International Christian Fellowship Amersfoort (ICF)* werkt vraaggericht en heeft in het verleden (incidenteel) asielzoekers hulp geboden. ICF-Oase verdiept zich niet in de zaak van een asielzoeker. Wat ze wel doen is gebed en pastorale gesprekken aanbieden om de (bijna) uitgeprocedeerde asielzoeker geestelijk en mentaal te ondersteunen.

Adressen

COA, Helpdesk Juridische Zaken

Voor algemene juridische vragen over de COA-opvang:

Tel: 088 715 70 50 (ma t/m vrij, 13.00 tot 15.00 uur)

E-mail: publieksvoorlichting@coa.nl

Juridisch Loket

Van Asch van Wijckstraat 2-4

3811 LP Amersfoort

Tel: 0900 8020 (€ 0,10 p/m, ma t/m vrij van 09.00-17.00 uur)

<http://www.juridischloket.nl/contact/bezoekhetjuridischloket/Pages/Amersfoort.aspx>

International Network of Local Initiatives with Asylum seekers

Jacobijnerstraat 5

9712 HZ Groningen

Tel: 050 313 81 81 (Ma 13.30 t/m 17.00 uur; Di-vrij 09.00 t/m 12.30 uur en van 13.30 t/m 17.00 uur.)

E-mail: info@inlia.nl

<http://www.inlia.nl>

International Christian Fellowship Amersfoort (ICF)

Tel: 06 398 587 85

E-mail: office@gracechurch.nl

<http://icf-amersfoort.blogspot.nl>

Lampion, landelijk adviespunt over zorgverlening aan illegalen

Postbus 13318

3507 LH Utrecht

Tel: 030 234 98 55 (di en do van 10.00-14.00 uur)

E-mail: lampion@pharos.nl

www.lampion.info

NVA, centrum voor duurzame inburgering

Bloemendalse Binnenpoort 7

3811 GD Amersfoort

Tel: 033 461 95 20

E-mail: info@nva-amersfoort.nl

<http://www.nva-amersfoort.nl/>

Spreekuurtijden

Maandag 13:30 — 15:00 uur

Dinsdag 11:00 — 12:30 uur

Woensdag 13:30 — 15:00 uur

Donderdag 17:00 — 18:45 uur

Raad van Kerken

Raad van Kerken in Nederland
Kon. Wilhelminalaan 5
3818 HN Amersfoort
Tel: 033 463 38 44
E-mail: rvk-akerkpleinamersfoort.nl
<http://rvk-a.kerkpleinamersfoort.nl>

Stichting Gave

Marie Curiestraat 35
3846 BW Harderwijk
Tel: 0341 460 328 (op werkdagen tussen 10.00-16.00 uur)
E-mail: servicedesk@gave.nl
www.gave.nl

Stichting LOS

Kanaalstraat 243
3531 CJ Utrecht
Tel: 030 299 02 22
E-mail: info@stichtinglos.nl
www.stichtinglos.nl

Straatpastoraat Amersfoort

Straatpastoraat Amersfoort
Zuidsingel 5
3811 HA Amersfoort
Tel: 06 533 299 40
(maandag, dinsdag, vrijdag)
E-mail: contactformulier via de website
<http://www.straatpastor.nl>

VluchtelingenWerk Nederland (VWN)

Surinameplein 122
1058 GV Amsterdam
Tel: 020 346 72 00
E-mail: info@vluchtelingenwerk.nl
<https://www.vluchtelingenwerk.nl/>

Hoofdstuk 2 Medische Zorg

De Dokter

Kan ik naar de dokter?

Ja, je kunt zeker naar de dokter. Elke dokter heeft een '*zorgplicht*', dus hij mag jou niet weigeren alleen maar omdat je geen verblijfsvergunning of geen verzekering hebt.

Moet ik de dokter vertellen dat ik geen verzekering en geen verblijfsvergunning heb?

Ja, het is beter om dat wel te vertellen. Dan snapt de dokter je situatie beter, en kan hij je beter helpen. Dokters en andere zorgverleners zijn verplicht om persoonlijke informatie geheim te houden. Zij mogen niet samenwerken met de politie of de IND.

Moet ik de dokter betalen ?

Ja, je moet de dokter betalen voor de zorg die je krijgt. Tegenover de zorgplicht van de dokter staat immers ook de *betaalplicht*.

Een consult van een huisarts kost ongeveer €30,-. Maar de dokter mag je niet weigeren alleen omdat je geen geld hebt. Als jij hem niet kunt betalen, kan hij een groot deel van zijn geld terugkrijgen via het CVZ. Kijk op de site van CVZ, of:

<http://www.cvz.nl/verzekering/onverzekerbare+vreemdelingen>

Ook als je al gezegd hebt dat je niet kunt betalen, kan de dokter of het ziekenhuis nog rekeningen sturen. Antwoord altijd op deze rekeningen. Als je niet kunt betalen, kun je dat antwoorden. Ook kun je afspreken dat je in termijnen betaalt.

Welke hulp moet de dokter geven?

De dokter moet patiënten zo goed mogelijk helpen. Dat betekent dat hij altijd 'passende en verantwoorde zorg' moet geven. Als je niet kunt betalen, kan de dokter het geld voor 'medisch noodzakelijke zorg' bij het CVZ declareren. Medisch Noodzakelijke Zorg is alle zorg die in het basispakket zit.

Naar welke dokter moet ik gaan?

In Nederland ga je eerst naar een huisarts, die kan je voor veel klachten helpen of onderzoeken. Als het nodig is, verwijst hij je door naar een specialist. Je kunt naar elke huisarts gaan. Kies bij voorkeur een huisarts bij jou in de buurt. Je kunt een huisarts vinden via de website: www.zorgkaartnederland.nl

Alleen bij een echt spoedgeval, bijvoorbeeld na een ongeluk, kun je direct naar het ziekenhuis bij jou in de buurt.

De dokter wil me niet helpen, wat kan ik doen?

Veel dokters kennen de regelingen voor mensen zonder verblijfsvergunning niet zo goed. Daarom is het belangrijk de dokter te informeren. Je kunt hem vragen op de website van CVZ te kijken (<http://www.cvz.nl/verzekering/onverzekerbare+vreemdelingen>). Ook kun je contact opnemen met Dokters van de Wereld of Lampion (zie adressen hieronder).

Kan ik naar ...

De apotheker

ja, als de huisarts een recept heeft meegegeven voor de apotheek kun je daar je medicijnen kopen. Het beste kies je voor de door CVZ gecontracteerde apotheek. Bij deze apotheek kun je medicijnen meekrijgen. In principe moet je deze vooraf betalen. Als de apotheker de kosten declareert bij CVZ, wordt een eigen bijdrage gevraagd van 5 euro per medicijn.

Het ziekenhuis

ja, maar alleen als je een verwijzing van de huisarts hebt. Je kunt naar elk ziekenhuis. Als je geen geld hebt, kun je naar een door het CVZ gecontracteerd ziekenhuis: In Amersfoort het Meander ziekenhuis en in Utrecht het St. Antoniusziekenhuis. Let op: Voor *spoedeisende zorg* kun je naar elk ziekenhuis.

De psycholoog

ja, als je last hebt van psychische problemen, bijvoorbeeld ernstige angsten of depressieve gevoelens, kun je hulp krijgen van een psycholoog of psychiater, bijvoorbeeld via het Riagg in Amersfoort. Je hebt wel een verwijzing van de huisarts nodig. Als je geen geld hebt, kan de psycholoog een contract sluiten met het CVZ voor vergoeding van de kosten. Als een huisarts heeft bepaald dat een behandeling medisch noodzakelijk is en u krijgt geen toegang tot de GGZ, neem dan voor bemiddeling contact op met een van onderstaande organisaties: Dokters van de Wereld, project Medoc: <http://www.doktersvandewereld.org/campagnes/medoc> of Medisch Opvangproject Ongedocumenteerden (MOO): www.askv.nl/moo.

Als u hulp nodig heeft voor het verwerken van trauma's of als u depressief bent, kan uw huisarts of psycholoog/psychiater of Riagg u verwijzen naar Kommak in Amersfoort, die individuele- en groepsbegeleiding en dagactiviteiten aanbiedt voor migranten en vluchtelingen (www.kommak.nl) en in Amersfoort twee vestigingen heeft.

Bij dreigend gevaar voor een suïcide (zelfmoord) poging kunt u anoniem bellen met 113. Dit is een gratis hulplijn en 24 uur per dag beschikbaar. Via deze telefonische hulplijn kunt u met een deskundige over uw probleem praten. Indien nodig kunnen zij u ook in contact brengen met een hulpverlener. Zie verder: www.113online.nl

De fysiotherapie

ja, je kunt naar de fysiotherapie. Maar de fysiotherapeut moet je voor de eerste 20 behandelingen altijd zelf betalen, want pas na 20 behandelingen kan de fysiotherapie de kosten bij het CVZ declareren. Voor kinderen tot 18 jaar kunnen de eerste 9 behandelingen wel bij het CVZ gedeclareerd worden.

De tandarts

ja, je kunt naar elke tandarts. Maar tandzorg voor volwassenen moet je altijd zelf betalen. Alleen voor kinderen t/m 18 jaar kan de tandarts een deel van de kosten via het CVZ declareren. Om een tandarts in uw eigen buurt te vinden kunt u kijken op de website www.zorgkaartnederland.nl. Tandartsen hanteren hun eigen prijzen. Om deze prijzen te vergelijken kunt u kijken op www.vergelijkmondzorg.nl. Deze onafhankelijke website vergelijkt de prijzen van tandartsen in een bepaald postcodegebied.

Zwangerschap

De verloskundige begeleidt zwangere vrouwen vanaf drie maanden zwangerschap. Je kunt een afspraak maken bij elke verloskundige. De verloskundige controleert of de zwangerschap goed verloopt en of moeder en kind gezond zijn. Als je de verloskundige niet kunt betalen, kan die de kosten bij het CVZ declareren. Je kunt een verloskundige bij jou in de buurt vinden op www.zorgkaartnederland.nl.

De bevalling gebeurt in principe thuis. Als je graag in het ziekenhuis wil bevallen, moet je dat meestal zelf betalen. Alleen als de verloskundige aangeeft dat er medische redenen zijn waarom de bevalling niet thuis kan plaatsvinden, kan het ziekenhuis de kosten bij het CVZ declareren. In dat geval kan elk ziekenhuis de kosten declareren.

Kraamzorg helpt de moeder in de eerste dagen na de bevalling. Als je de kraamzorg niet kunt betalen, kan dit ook door het CVZ vergoed worden. Vraag de verloskundige bij welk kraamzorgbureau je je het beste kunt aanmelden.

Het consultatiebureau geeft kinderen tot 4 jaar vaccinaties en controleert hun ontwikkeling. Vraag de verloskundige om hulp bij de aanmelding bij het

consultatiebureau. Het consultatiebureau heeft een geheimhoudingsplicht, en zal dus geen adresgegevens aan andere instanties doorgeven.

Vaccinaties en controles van het consultatiebureau zijn gratis. Na aanmelding komt de eerste week een verpleegkundige van de GGD langs voor een hielprik. De vaccinaties na 4 jaar worden door de GGD geregeld. Website: www.ggdmn.nl.

Denk na de geboorte ook aan het regelen van een geboortekte voor je kind en eventueel de erkenning door de vader. Kijk daarvoor bij het Hoofdstuk Opvoeding.

Besmettelijke ziekten

De GGD heeft ook informatie over bijzondere ziekten, zoals tuberculose, HIV, SOA's (www.ggdmn.nl). Voor testen wordt je verwezen naar de huisarts. Meer informatie over SOA en HIV kunt u vinden op de website van SOA-AIDS Nederland: www.soaids.nl of via de hulp- en informatielijn, telefoon 0900 - 204 20 40 (10 cent per minuut). Een andere optie is om uw vragen per e-mail te stellen via infolijn@aidsfonds.nl.

Verzekeringen

Als je geen verblijfsvergunning hebt, val je niet onder de verplichte verzekering van de zorgverzekeringswet. Verzekeringsmaatschappijen kunnen wel een eigen pakket aanbieden. Zilveren Kruis en OOM bieden reisverzekeringen aan, die soms van toepassing zijn. Mensen die op een toeristenvisum komen, of mensen die in een ander EU-land een verblijfsvergunning hebben, moeten zich wel verzekeren voordat ze naar Nederland komen.

Voor meer informatie en advies over zorgverzekeringen kunt u bellen met: De Nationale Ombudsman / Project Zorgverzekeringen Zorgverzekeringslijn: 0800 - 646 46 44 (gratis, maandag t/m vrijdag tussen 10.00 en 16.00). Website: www.zorgverzekeringslijn.nl

Ik zit in een procedure, ben ik dan verzekerd?

Als je in een procedure voor een verblijfsvergunning zit, heb je soms recht op de Rvb, de Regeling Verstrekkingen Bijzondere groepen vreemdelingen. Dit is een uitkering van het COA, in combinatie met een ziektekostenverzekering. De regeling is beschikbaar voor (getuige)slachtoffers van mensenhandel tijdens de bedenktijd, vreemdelingen die een aanvraag hebben ingediend voor verblijf als gezinslid en kinderen die een aanvraag hebben ingediend voor een verblijfsvergunning. Zie <http://www.coa.nl/nl/over-coa/rvb>

Adressen

Centrale Huisartsenpost Amersfoort

(voor hulp door huisarts of toegang tot ziekenhuis na sluitingstijden van je eigen huisarts)

Maatweg 3

3813 TZ Amersfoort

Tel: 0900 331 12 33

<http://www.primair-hap.nl/huisartsenposten/amersfoort>

De huisartsenpost is bereikbaar van maandag tot en met vrijdag van 17.00 tot 08.00 uur.

In het weekend en op feestdagen is er een 24-uursdienst. Op werkdagen van 08.00 tot 17.00 moet u naar uw eigen huisarts.

COA, Helpdesk Rvb

Voor vragen over de Regeling verstrekkingen bepaalde categorieën vreemdelingen:

E-mail: rvb-vragen@coa.nl

Tel: 0800 020 10 51 (ma t/m do 9.00-12.00 uur)

CVZ, College voor Zorgverzekeringen

Postbus 320

1110 AH Diemen

Tel: 020 797 89 47

E-mail: infoillegalen@cvz.nl

<http://www.cvz.nl/verzekering/onverzekerbare+vreemdelingen>

Dokters van de Wereld, MEDOC

Nieuwe Herengracht 20

1018 DP Amsterdam

Tel: 020 408 34 24

E-mail: info@doktersvandewereld.org

<http://www.doktersvandewereld.org/campagnes/medoc>

GGD Midden-Nederland

Zonnehof 10 (tussen 12.30-13.00 u gesloten)

3811 ND Amersfoort

Tel: 030 608 60 86

E-mail: info@ggdru.nl

Kommak

Begeleiding en dagactiviteiten voor vluchtelingen en migranten

Kommak Terminalweg

Terminalweg 21b

3821 AJ Amersfoort

033 – 455 10 40

www.kommak.nl

Kommak Dierenriem

Dierenriem 11

3813 VN Amersfoort

033 – 4766730

Lampion, landelijk adviespunt over zorgverlening aan illegalen

Postbus 13318

3507 LH Utrecht

Tel: 030 234 98 55 (di en do van 10.00-14.00 uur)

E-mail: lampion@pharos.nl

www.lampion.info

Hoofdstuk 3 Wonen

Mag ik woonruimte huren in Nederland?

Ja, ook als je geen verblijfsvergunning hebt kun je in Nederland woonruimte huren. Als je geen verblijfsvergunning hebt, kun je alleen niet via een woningcorporatie huren (sociale huur). Je moet dus huren bij een particuliere verhuurder. Dat kan bijvoorbeeld op de volgende manier:

- verhuur van zelfstandige woonruimte of kamers door particuliere verhuurders. Er zijn allerlei websites die bemiddelen, waarvoor wel inschrijfkosten moeten worden betaald. Er zijn ook huur-makelaars, waar je gratis terecht kunt voor advies en huurwoningen. Bijvoorbeeld Domic, Hendrik van Viandenstraat 34, 033-4632499, amersfoort@domic.nl: <http://www.domic.nl/amersfoort>

Pas goed op als je huurt van een eigenaar die zelf ook in de woning woont: Het recht op huurtoeslag vervalt voor alle bewoners van die woning, als iemand zonder verblijfsvergunning in die woning woont. Ook kan het hebben van een huurder invloed hebben op de hoogte van uitkeringen van mede-bewoners. Neem daarvoor contact op met de uitkeringsinstantie.

Pas ook goed op als je onderhuurt: Vaak mag de hoofdhuurder van de eigenaar niet onderverhuren. Als de eigenaar dit ontdekt, worden de hoofdhuurder en de onderhuurder uit het huis gezet.

Kan ik zelf gas/licht/water aanvragen?

De persoon die zelfstandig een woning huurt, kan zich ook bij het energiebedrijf en het kabelbedrijf inschrijven. Hierbij wordt geen identiteitsbewijs gevraagd, maar wel een bewijs van huur en een bankrekening.

Heb ik recht op huurbescherming?

Als je legaal huurt, heb je recht op huurbescherming. Je hoeft niet per se een contract te hebben, maar je moet wel kunnen bewijzen dat je huurder bent, bijvoorbeeld door bewijzen van huurbetaling of door bewijzen dat je echt op het adres woont. Huurbescherming betekent dat je kunt procederen tegen onredelijke huurverhoging, en opzegging van de huur. Hiervoor kun je het beste een advocaat inschakelen. De Woonbond kan adviseren over de rechten van huurders.

Heb ik recht op huurtoeslag?

Huurtoeslag kan worden aangevraagd bij de Belastingdienst en is voor mensen die hoge huur betalen terwijl ze lage inkomsten hebben. Mensen zonder verblijfsvergunning hebben

geen recht op huurtoeslag. Maar ook alle andere mensen die op hetzelfde adres wonen verliezen hun recht op huurtoeslag als één van de bewoners zijn verblijfsvergunning verliest.

Let op: Onlangs heeft het Europees Hof vragen gesteld over het recht op huurtoeslag van een legale moeder met een inwonend kind zonder verblijfsvergunning. Het Hof vroeg of Nederland echt vindt dat de moeder haar kind uit huis moet zetten. De Nederlandse staat heeft nog niet geantwoord.

Adressen

Woonbond, belangenvereniging van huurders

Nieuwe Achtergracht 17

1018 XV Amsterdam

www.woonbond.nl

De Huurderslijn (020 - 551 77 55) is telefonisch bereikbaar op:

- maandag tot en met donderdag van 10.00 tot 13.00 uur
- dinsdagavond van 18.30 tot 20.00 uur

Hoofdstuk 4 Opvang

Ik heb geen verblijfsvergunning en geen geld, waar kan ik naartoe?

Als je geen verblijfsvergunning hebt, heb je meestal weinig geld en is het moeilijk om te overleven. In sommige situaties is het mogelijk om opvang te krijgen. Die situaties staan hieronder vermeld.

Opvang in een Asielzoekerscentrum

Dit is mogelijk voor asielzoekers tijdens de asielprocedure. Het is ook mogelijk voor mensen die 'uitstel van vertrek op medische gronden' (artikel 64) hebben gekregen. Uitstel van vertrek moet je aanvragen bij de IND. De IND geeft 'uitstel van vertrek' als je niet kunt reizen, of als er sprake is van een 'medische noodsituatie' zodat ernstig letsel dreigt binnen 3 maanden nadat je bent teruggekeerd. 'Uitstel van vertrek' krijgen in elk geval zwangere vrouwen vanaf 6 weken voor de uitgetelde datum. Ook vreemdelingen met TBC krijgen 'uitstel van vertrek'. Nadat de IND heeft besloten over dit 'uitstel van vertrek' kun je de COA vragen om opvang in het AZC.

Opvang in de GezinsLocatie

De GezinsLocatie (GLO) – zoals die ook in Amersfoort staat – is een bijzonder asielzoekerscentrum. Hier kun je alleen naartoe als je eigenlijk het asielzoekerscentrum moet verlaten, en kinderen hebt. Het Comité van Sociale Rechten en het Haagse Gerechtshof hebben besloten dat kinderen niet op straat gezet mogen worden. Daarom worden deze kinderen met hun ouders naar de GezinsLocaties gebracht.

WMO: vrouwenopvang

De vrouwenopvang moet vrouwen die slachtoffer zijn van huiselijk of seksueel geweld helpen. Ook vrouwen zonder verblijfsvergunning. De vrouwenopvang krijgt de opvangkosten vergoed als de vrouw een verblijfsvergunning aanvraagt als slachtoffer van huiselijk geweld of als slachtoffer van mensenhandel. Deze opvang wordt uitgevoerd door Kwintes (zie adres hieronder).

WMO: opvang in de daklozenopvang en de crisisopvang

De gemeente is verantwoordelijk voor de daklozenopvang in de eigen gemeente. In de meeste gemeenten weigert de daklozenopvang mensen zonder verblijfsvergunning. In Amersfoort is het wel mogelijk om noodopvang te krijgen, maar alleen als er plek is en voor korte tijd. Bovendien geldt dit alleen voor uitgeprocedeerde asielzoekers die een band met Utrecht hebben en waarvoor nog een kansrijke procedure loopt of die bezig zijn met terugkeer. Deze opvang wordt ook uitgevoerd door Kwintes.

Dagopvang

Kwintes zorgt in Amersfoort ook voor dagopvang aan het Smallepad 4. Naast de mogelijkheid om een maaltijd te nuttigen, een douche te nemen en kleding te wassen, is er ruimte om spullen op te slaan. Iedere bezoeker krijgt een contactpersoon of trajectbegeleider toegewezen.

Adressen

COA Gezinslocatie

Barchman Wuytierslaan 53
3819 AB Amersfoort
Nederland
Tel: 088 715 92 00 of 033 422 52 00

COA-servicelijn

Voor vragen over een asielzoeker in de opvang
Tel: 088-7154266 (ma t/m vrij, 9.00-11.00 uur en 13.00-16.00 uur, op de
dinsdagochtenden is de servicelijn niet bereikbaar)
E-mail: coaservicelijn@coa.nl

Kwintes

Laan van Vollenhove 3213
3706 AR Zeist
Dagopvang: Smallepad 4 in Amersfoort
www.kwintes.nl
E-mail: info@kwintes.nl
Tel: 030 695 61 73 of 0800 594 68 37 (gratis)
In geval van noodopvang bel 033 479 20 85

Leger des Heils Amersfoort

Anna Paulownalaan 17
3818 GB Amersfoort
Tel: 033 461 96 50
<http://korpsamersfoort.legerdesheils.nl/>

Hoofdstuk 5 Werken

Mag ik werken als ik geen verblijfsvergunning heb?

Nee, ongedocumenteerde vreemdelingen mogen in Nederland niet werken. Je krijgt geen sofi-nummer en geen werkvergunning. De werkgever is bijna altijd verplicht deze gegevens te controleren. Dat geldt niet voor dienstverlening bij particulieren. Deze werkgevers hoeven niet te controleren of hun werknemer legaal is.

Welke rechten heb ik als ik toch werk?

Als je werkt, dan geldt ook voor jou het recht volgens de wet en volgens de CAO (Collectieve ArbeidsOvereenkomst, de arbeidsvoorwaarden die in die sector gelden). De wet regelt bijvoorbeeld het minimumloon, de minimumvakantiedagen, en het recht op ontslagbescherming. De CAO regelt bijvoorbeeld de werktijden, hoogte van het loon voor een bepaalde functie, het recht op vakantiedagen. Voor dienstverlening bij particulieren geldt in theorie het recht op het minimumloon, 4 weken vakantie en 6 weken doorbetaling bij ziekte.

Hoe kan ik arbeidsrechten opeisen?

Om je arbeidsrechten te krijgen, heb je een arbeidscontract nodig. Dat hoeft niet per se een papieren arbeidscontract te zijn, ook andere bewijzen zijn geldig zoals werkbriefjes of verklaringen van collega's. Als je kan laten zien dat je 3 maanden lang elke week, of minimaal 20 uur per maand, voor dezelfde werkgever hebt gewerkt, wordt ervan uitgegaan dat er sprake is van een vast arbeidscontract.

Als je door de overheid betrapt bent bij illegaal werk, dan heb je altijd het recht om achterstallig loon op te eisen. Als een arbeidscontract bewezen is, dan wordt ervan uitgegaan dat minstens 6 maanden gewerkt is. Je kunt dan ook 6 maanden achterstallig loon opeisen. Als er sprake is van ernstige uitbuiting in de arbeidssituatie (mensenhandel), dan is het belangrijk om aangifte te doen. In veel gevallen kun je dan ook gebruik maken van de speciale rechten die horen bij een aangever van mensenhandel. Fairwork (voorheen BLinN) en Comensha bieden ondersteuning bij aangifte van Mensenhandel.

Kan ik lid worden van de vakbond?

Ja, ook als je geen verblijfsvergunning hebt kun je lid worden van de vakbond. FNV Bondgenoten heeft een speciale afdeling voor schoonmakers zonder verblijfsvergunning, 'domestic workers'. Deze afdeling weet ook hoe ze moeten omgaan met praktische problemen zoals het feit dat veel ongedocumenteerden geen bankrekening hebben.

Adressen

Comensha – Mensenhandel in beeld

Regentesselaan 31

3818 HH Amersfoort

Tel: 033 448 11 86

E-mail: info@comensha.nl

<http://mensenhandel.nl/>

FairWork

Weteringschans 259

1017 XJ Amsterdam

Tel: 020 760 08 09 of 06 12 97 71 41

E-mail: info@fairwork.nu

www.fairwork.nu

FNV, Organizer Domestic Workers

Radarweg 60

1006 AE Amsterdam

Tel: 070 364 19 60

Hoofdstuk 6 Financiële bijstand

Ik heb geen verblijfsvergunning, hoe kan ik overleven?

Als je geen verblijfsvergunning hebt, heb je geen recht op de meeste vormen van financiële bijstand. Er zijn een paar uitzonderingen, vooral voor gezinnen met kinderen of voor mensen die in een procedure zitten voor een verblijfsvergunning.

Rvb: Regeling Voorzieningen Bijzondere groepen Vreemdelingen

De Rvb is een regeling van het COA. Deze regeling biedt een uitkering en verzekering voor veel verschillende groepen vreemdelingen in procedure. De Rvb geldt voor:

- (getuige)aangevers mensenhandel, gedurende de bedenktijd en in afwachting van de verblijfsvergunning.
- gezinsherenigers/ gezinsvormers regulier, zolang zij rechtmatig verblijven in afwachting van het verlenen van de verblijfsvergunning
- minderjarige kinderen, zolang zij rechtmatig verblijven in afwachting van het verlenen van de verblijfsvergunning

De Rvb moet je aanvragen binnen twee weken nadat het recht ontstaat. Download het juiste formulier van de website van het COA (zie adres hieronder).

Bijstandsuitkering

De Wet Werk en Bijstand sluit mensen zonder verblijfsvergunning uit van het recht op bijstand. De sociale dienst van de gemeente betaalt de bijstandsuitkeringen. Nederlandse kinderen van een ouder zonder verblijfsvergunning hebben wel zelfstandig recht op bijstand als de Nederlandse ouder niet in staat is om voor het kind te zorgen.

Kinderbijslag en kindgebonden budget

Kinderbijslag is een bijdrage in de verzorging van een kind, en wordt dus uitgekeerd aan de verzorger. Het kind hoeft zelf geen verblijfsvergunning te hebben, maar de aanvrager officieel wel. Kinderbijslag vraag je aan bij de Sociale VerzekeringsBank. Kindgebonden budget wordt uitgekeerd door de belastingdienst. De Sociale VerzekeringsBank informeert de Belastingdienst als de ouder kinderbijslag aanvraagt.

Let op: De Centrale Raad van Beroep heeft op 15 juli 2011 beslist dat kinderen van ouders zonder een verblijfsvergunning recht hebben op kinderbijslag indien zij rechtmatig in Nederland verblijven of hier zeer lang zijn en op een bepaald moment wel rechtmatig verblijf hebben gehad. Deze uitspraak van de hoogste rechter in Nederland betekent dat ook sommige ouders zonder verblijfsvergunning Kinderbijslag kunnen aanvragen. Je zult hierover wel moeten procederen.

Kindgebonden budget

Het kindgebonden budget is een maandelijkse toelage van de Belastingdienst aan gezinnen met een laag inkomen. Onlangs heeft de rechter bepaald dat het kindgebonden budget, net als de kinderbijslag, ook voor ongedocumenteerde ouders toegankelijk moet zijn. Het kindgebonden budget kunt u aanvragen bij de Belastingdienst: www.belastingdienst.nl Voor meer informatie en hulp kunt u contact opnemen met Defence for Children: www.defenceforchildren.nl, 071-5160980.

Huurtoeslag en zorgtoeslag

Zonder verblijfsvergunning heb je geen recht op huur- of zorgtoeslag. Als een bewoner zonder verblijfsvergunning bij de gemeente staat ingeschreven op een adres, dan heeft geen enkele legale bewoner van dat adres recht op huurtoeslag en zorgtoeslag.

Leefgeld

Vluchtelingen en asielzoekers uit Amersfoort kunnen een beroep doen op het noodfonds van het *Platform voor Vluchtelingen en (Bijna) Uitgeprocedeerde Asielzoekers*. Vluchtelingen en asielzoekers uit Amersfoort kunnen via dit platform tijdelijk een beroep doen op o.a. leefgeld van 240 euro per maand gedurende drie maanden. Om een beroep te kunnen doen op dit Platform, moet contact opgenomen worden met de Raad van Kerken, Kwintes, NVA of Vluchtelingenwerk Nederland.

Voedselbank

De voedselbank kan besluiten om voedselpakketten te geven aan mensen die minder dan 175 euro per maand overhouden na betaling van hun vaste lasten.

Adressen

COA, Helpdesk Rvb

Voor vragen over de Regeling verstrekkingen bepaalde categorieën vreemdelingen:

Tel: 0800 020 10 51 (ma t/m do 9.00-12.00 uur)

E-mail: rvb-vragen@coa.nl

Defence for Children

Hooglandse Kerkgracht 17 G

2312 HS Leiden

Tel: 071 516 09 80

E-mail: info@defenceforchildren.nl

Geldloket Amersfoort

Nieuweweg 5

3811 EW Amersfoort

Tel: 033 800 99 70

E-mail: info@geldloketamersfoort.nl

<http://www.geldloketamersfoort.nl/>

Kwintes

Laan van Vollenhove 3213

3706 AR Zeist

Dagopvang: Smallepad 4 in Amersfoort

Tel: 030 695 61 73 of 0800 594 68 37 (gratis)

In geval van noodopvang bel 033 479 20 85

E-mail: info@kwintes.nl

www.kwintes.nl

[http://www.kwintes.nl/begeleiding/beschermd en begeleid wonen/regio amersfoort](http://www.kwintes.nl/begeleiding/beschermd_en_begeleid_wonen/regio_amersfoort)

NVA, centrum voor duurzame inburgering

Bloemendalse Binnenpoort 7

3811 GD Amersfoort

Tel: 033 461 95 20

E-mail: info@nva-amersfoort.nl

<http://www.nva-amersfoort.nl/>

Spreekuurtijden

Maandag 13:30 — 15:00 uur

Dinsdag 11:00 — 12:30 uur

Woensdag 13:30 — 15:00 uur

Donderdag 17:00 — 18:45 uur

Raad van Kerken

Raad van Kerken in Nederland

Kon. Wilhelminalaan 5

3818 HN Amersfoort

Tel: 033 463 38 44

E-mail: rvk@raadvankerken.nl

<http://www.raadvankerken.nl/?b=46>

Sociale Dienst gemeente Amersfoort

Sociale Zekerheid

Stadhuisplein 3

3811 LM Amersfoort

Tel: 14033 of 033 469 51 11

<http://www.amersfoort.nl/sz.html>

Sociale verzekeringsBank Utrecht (kinderbijslag)

Tel: 030 264 90 20 (maandag t/m vrijdag van 08.00 uur - 17.00 uur)

E-mail: e-mailformulier via de website

<https://www.svb.nl/int/nl/kinderbijslag/>

VluchtelingenWerk Nederland (VWN)

Surinameplein 122

1058 GV Amsterdam

Tel: 020 346 72 00

E-mail: info@vluchtelingenwerk.nl

<https://www.vluchtelingenwerk.nl/>

Voedselfocus Amersfoort

Koppelweg 110, 3813 SE Amersfoort

Tel: 033 472 19 37 (di t/m vrij van 09.00 tot 13.00 uur)

E-mail: VFA-info@VoedselFocusAmersfoort.nl

<http://www.voedselfocusamersfoort.nl/>

Hoofdstuk 6 Familie en Geboorte

Huwelijk

Kan ik in Nederland trouwen?

Ja, ook als je geen verblijfsvergunning hebt, kun je in Nederland trouwen. Daarvoor moeten beide partners een paspoort, en gelegaliseerde geboorteakte en akte van ongehuwd zijn hebben (verkrijgbaar bij ambassade of consulaat). Daarmee ga je naar de gemeente waar de legale partner is ingeschreven. Daar maak je afspraken over het huwelijk.

De gemeente moet de vreemdelingenpolitie vragen om controle op 'schijnhuwelijk', dat is een huwelijk wat alleen voor de verblijfsvergunning wordt gesloten. Wees daarom voorzichtig met trouwen als één van de partners helemaal geen vergunning heeft: er is een risico dat de vreemdelingenpolitie je oppakt. Soms lukt het niet om alle documenten te krijgen, bijvoorbeeld omdat die niet bestaan in het herkomstland. Als geen geboorteakte beschikbaar is, is een akte van bekendheid, afgegeven door de kantonrechter met 4 getuigen een alternatief.

Een ander alternatief is een beëdigde verklaring van de getuigen die bij het huwelijk aanwezig zijn of een beëdigde verklaring die betrokkene aan de ambtenaar van de burgerlijke stand aflegt. Het is van de plaatselijke ambtenaren van de burgerlijke stand, en van de kantonrechter, afhankelijk of dit mogelijk is. Als de ambtenaar zijn medewerking weigert, kan aan de rechtbank een verklaring gevraagd worden.

Kan ik in Nederland scheiden?

Ja, echtscheiding in Nederland is mogelijk als beide huwelijkspartners in Nederland wonen of gewoond hebben, of (als de partner niet eerder in Nederland woonde) de aanvrager 12 maanden in Nederland woont. De partner moet wel op de hoogte gebracht worden. Voor een echtscheiding is een advocaat nodig.

Geboorte

Ik heb een kindje gekregen, kan ik dat registreren?

Ja, elk kind wat in Nederland geboren wordt, moet binnen drie dagen naar het stadhuis om bij de gemeente waar het werd geboren geregistreerd worden, dat heet 'geboorteaangifte'. De aangifte moet gebeuren door iemand die bij de geboorte aanwezig was, en die legaal in Nederland verblijft. Ook de vroedvrouw kan het kind aangeven. De moeder moet wel haar identiteit aantonen. Op basis daarvan maakt de gemeente een geboorteakte. Als de moeder

geen identiteitsdocument heeft, moet de gemeente de stukken doorsturen naar de kantonrechter, zodat die kan zorgen voor een geboorteakte.

Afdeling Burgerzaken van de gemeente Amersfoort vindt het belangrijk dat alle kinderen die in Utrecht geboren worden ook een geboorteakte krijgen. Dat geldt ook voor kinderen van ouders zonder verblijfsvergunning.

Staat de vader ook op de geboorteakte?

Op de geboorteakte staat de moeder, en ook de vader als die het kind heeft erkend. Als de ouders getrouwd zijn, heeft de vader automatisch het kind erkend. Als de ouders niet getrouwd zijn, kan de vader het kind erkennen. Door erkenning wordt de vader verantwoordelijk voor het kind, bijvoorbeeld financieel. Voor erkenning door de vader moeten beide ouders een paspoort, gelegaliseerde geboorteakte en akte van huwelijk of ongehuwd-zijn meenemen. Erkenning gebeurt bij de gemeente. Het kan al tijdens de zwangerschap, maar ook daarna.

Erkenning is niet hetzelfde als gezag. De ouder die gezag heeft, kan namens het kind beslissingen nemen. Gezag moet na de erkenning apart aangevraagd worden bij de griffie van het kantongerecht.

Welke nationaliteit krijgt mijn kind?

Een kind wat in Nederland wordt geboren, krijgt niet automatisch de Nederlandse nationaliteit. De nationaliteit hangt af van de nationaliteitswetgeving van de herkomstlanden van beide ouders.

Meestal krijgt een kind de nationaliteit van de moeder. Als de ouders getrouwd zijn of als de vader het kind erkent krijgt het kind meestal ook de nationaliteit van de vader. Als de vader Nederlander is krijgt het kind de Nederlandse nationaliteit bij erkenning voordat het kind 7 jaar is.

Erkenning door ongedocumenteerde ouders

Ook als beide ouders ongedocumenteerd en ongehuwd zijn, kan een kind erkend worden bij de gemeente. Daarvoor moeten de ouders beschikken over een geldig (niet-Nederlands) identiteitsbewijs en over een gelegaliseerde en geverifieerde bewijs van ongehuwd zijn. Ga voor meer informatie naar de ambassade of consulaat van het land van herkomst.

Kan mijn kind een verblijfsvergunning krijgen?

Als één van de ouders die het kind heeft erkend een verblijfsvergunning heeft, kan het kind een verblijfsvergunning krijgen bij die ouder. Dat moet bij de IND aangevraagd worden.

Wat gebeurt er als ik mijn kind(eren) geen onderdak kan bieden?

In Nederland heeft de rechter bepaald dat ouders en kinderen niet van elkaar gescheiden mogen worden, alleen omdat ze dakloos zijn. De overheid moet er in dat geval voor zorgen dat er wel opvang is.

Als u in een dergelijke situatie komt, dan kunt u het beste contact opnemen met Defence for Children. Zij kunnen als dat nodig is een gespecialiseerde advocaat voor u zoeken. In sommige gevallen is het gelukt om de gemeente een vergoeding te vragen voor de kosten van een woning voor ongedocumenteerde gezinnen.

Adressen

Burgerzaken Amersfoort

Stadhuisplein 1

3811 LM Amersfoort

<http://www.amersfoort.nl/burgerzaken.html>

Zonder afspraak (vrij inlopen) ma t/m vrij: 09.00-12.00 uur

Op afspraak ma t/m vrij: 13.00-16.30 uur do 17.00-20.00 en za 09.00-12.00 uur

Defence for Children

Hooglandse Kerkgracht 17 G

2312 HS Leiden

Tel: 071 516 09 80

E-mail: info@defenceforchildren.nl

Hoofdstuk 8 Opvoeding en onderwijs

Wie kan mij helpen bij de opvoeding ?

Het maatschappelijk werk biedt allerlei laagdrempelige activiteiten voor hulp bij opvoeding, zoals home start, opvoedbureau, school maatschappelijk werk.

Elke gemeente heeft inmiddels een centrum Jeugd en Gezin (CJG). Heeft u (of een van uw kinderen) eenvoudige vragen over de opvoeding, dan kunt u bij het CJG terecht.

Zijn er problemen in de opvoeding? Neem dan contact op met Bureau Jeugdzorg Utrecht (BJU). Zij zijn er voor iedereen die zich zorgen maakt, voor kinderen, ouders, familie, maar ook voor vrienden, bureaus of leraren. BJU schakelt waar nodig hulp in en biedt informatie, advies, begeleiding en bescherming aan kinderen en jongeren.

Al deze instanties zijn toegankelijk, ook als je geen verblijfsdocumenten hebt.

Kan mijn kindje naar de peuterspeelzaal?

Jonge kinderen kunnen in Amersfoort niet naar een peuterspeelzaal, maar wel naar peuterwerkplaatsen of voorscholen, georganiseerd door de SKA (Stichting Kinderopvang Amersfoort). Ouders met lage inkomens krijgen een tegemoetkoming van de gemeente Amersfoort in de kosten (zie adres hieronder)

Mag mijn kind naar school?

Kinderen van 5 tot 18 jaar moeten naar school totdat ze een startkwalificatie (havo-, vwo- of mbo-diploma niveau 2 of hoger) hebben gehaald. Ook als je kind geen verblijfsvergunning heeft, is het verplicht om naar school te gaan. Je kunt je kind aanmelden bij elke school. Openbare scholen mogen niet weigeren, bijzondere scholen (bijvoorbeeld christelijke of islamitische scholen) wel. De school vraagt een sofinummer (BSN-nummer).

Hoe kom ik aan een BSN-nummer?

Kinderen die niet legaal in Nederland zijn geweest, hebben geen BSN-nummer. Zij moeten toch naar school. De school kan een speciaal onderwijsnummer aanvragen bij de DUO – IBgroep (zie adres hieronder).

Moet ik het schoolgeld betalen?

Het onderwijs van de school is gratis. De school kan wel schoolgeld vragen voor extra kosten, zoals bijvoorbeeld een kerstdiner of een schoolreisje. Als u dit geld niet kunt betalen, kunt u overleggen met de school. Stichting Leergeld geeft hulp bij het betalen van het schoolgeld.

Kan mijn kind ook stage lopen?

Stages die een onderdeel van het onderwijs vormen, zijn toegankelijk voor ongedocumenteerde leerlingen. Stages die als 'werk' gezien worden, bijvoorbeeld in het MBO, zijn officieel verboden voor ongedocumenteerde leerlingen. Uitzondering vormen kinderen in een asielpcedure. Voor andere leerlingen zonder verblijfsvergunning zal de school meestal zoeken naar een alternatief.

Mijn kind is 18 geworden, wat nu?

Volgens de wet mag het kind de school afmaken waarop hij zit als hij 18 jaar wordt. Als je verhuist, mag het kind ook naar een andere school met dezelfde opleiding. Kinderen zonder verblijfsvergunning mogen wel geweigerd worden als ze na 18 jaar nog een nieuwe school willen beginnen. Als ze 'rechtmatig verblijf' hebben, bijvoorbeeld in een toelatingsprocedure voor een verblijfsvergunning, mogen ze niet worden geweigerd. De school waarop ze aangenomen zijn mogen ze ook afmaken, ook als ze tussendoor hun rechtmatig verblijf verliezen.

Hoe zit het met de kosten van het hoger onderwijs?

Het lesgeld voor het Hoger Onderwijs kan soms kwijtgescholden worden. Dat geldt voor studenten tussen de 18 en 30 jaar die nog rechtmatig in Nederland zijn, dus bijvoorbeeld in een toelatingsprocedure voor een vergunning. Meer informatie over de buiteninvorderingstelling stellen van deze studenten:

<https://www.duo.nl/zakelijk/BVE/Lesgeld/Buiteninvorderingstelling.asp>

Als je in Nederland asiel aangevraagd hebt en wilt studeren (op mbo3 of 4, hbo of universitair niveau) kun je de Stichting voor Vluchteling-Studenten UAF om begeleiding en financiële steun vragen. Je moet wel ingeschreven kunnen worden aan een onderwijsinstelling. De voorwaarden voor steun en een aanmeldingsformulier kun je vinden op: www.uaf.nl

Vakantie

Stichting Gave organiseert jongerenkampen waar asieljongeren vakantie kunnen vieren en de mogelijkheid hebben om gesprekken te hebben over hun problemen.

Kan ik zelf Nederlandse les krijgen als ik geen verblijfsvergunning heb?

Er zijn veel mogelijkheden voor Nederlandse les. De Inburgeringscursussen van het ROC zijn niet toegankelijk voor mensen zonder verblijfsvergunning. Maar de taalcursussen van de volksuniversiteit wel, en ook de taalcursussen die in buurthuizen gegeven worden. Ook organisaties die hulp geven aan mensen zonder verblijfsvergunning hebben vaak eigen taalcursussen.

Het NVA, centrum voor duurzame inburgering, zet zich ook in voor asielzoekers die uit de voorziening zijn gezet. Ze heeft als doel om integratie te bevorderen en biedt trajectbegeleiding en maatschappelijke begeleiding. NVA begeleidt tevens vrijwilligers die zich inzetten voor deze doelgroep. Ook kan de NVA via het *Platform voor Vluchtelingen en (Bijna) Uitgeprocedeerde Asielzoekers* tijdelijk leefgeld verstrekken aan (bijna) uitgeprocedeerde asielzoekers.

Adressen

Bureau Jeugdzorg Utrecht, regiokantoor Amersfoort

Stadsring 179

3817 BA Amersfoort

Tel: 033 422 60 00

E-mail: aanmelding@bjzutrecht.nl

www.bjzutrecht.nl

Centrum Jeugd en Gezin Utrecht

Heiligenbergerweg 36

3816 AK Amersfoort

Tel: 033 479 40 00

E-mail: info@cjgamersfoort.nl

<http://www.cjgamersfoort.nl/>

Defence for Children Nederland

Hooglandse Kerkgracht 17 G,

2312 HS Leiden

Tel: 071 516 09 80

E-mail: info@defenceforchildren.nl

www.defenceforchildren.nl

DUO/ Informatie Beheergroep

Tel: 050 599 77 55

E-mail: vrAGEN@duo.nl

www.ib-groep.nl

NVA, centrum voor duurzame inburgering

Bloemendalse Binnenpoort 7

3811 GD Amersfoort

Tel: 033 461 95 20, E-mail: info@nva-amersfoort.nl

<http://www.nva-amersfoort.nl>

Spreekuurtijden

Maandag 13:30 — 15:00 uur
Dinsdag 11:00 — 12:30 uur
Woensdag 13:30 — 15:00 uur
Donderdag 17:00 — 18:45 uur

Stichting Leergeld Amersfoort

Postbus 1631
3800 BP Amersfoort
Tel: 06 47 07 94 00
E-mail: leergeld.amersfoort@gmail.com

Stichting Gave

Marie Curiestraat 35
3846 BW Harderwijk
Tel: 0341 460 328 (op werkdagen tussen 10.00-16.00 uur)
E-mail: servicedesk@gave.nl
www.gave.nl

UAF, stichting voor vluchteling-studenten

Wilhelminapark 38
3581 NJ Utrecht
Tel: 030 252 08 35
E-mail: info@uaf.nl
www.uaf.nl

SKA Informatiepunt kinderopvang

Stationsplein 26
3818 LE Amersfoort
Tel: 033 470 13 03
E-mail: info@ska.nl
Website peuterspeelzalen: <http://www.ska.nl/onze-diensten/peuterwerkplaats-voorschool/>

Hoofdstuk 9 Terugkeer

Ik wil wel terug naar mijn eigen land maar ik weet niet waar ik moet beginnen. Wie kan me helpen?

Als u zelfstandig wilt terugkeren naar uw eigen land maar niet weet waar u moet beginnen, kan Vluchteling Onder Dak u daarbij helpen. Met een medewerker maakt u een plan voor uw terugkeer en hij brengt u in contact met gespecialiseerde organisaties die u in uw situatie kunnen helpen. Als u geen geldig reisdocument meer heeft voor uw eigen land, zal Vluchteling Onder Dak u daarbij ook adviseren.

Ik wil wel terug, maar hoe kan ik mijn familie of kennissen terugvinden?

Misschien bent u tijdens uw vlucht of daarna uw familie en kennissen kwijtgeraakt. Het Rode Kruis probeert u te helpen om deze vermiste personen op te sporen. Als u genoeg concrete informatie heeft over de personen die vermist zijn kan het Rode Kruis in veel landen zoeken via een netwerk van Rode Kruis en Rode Halve Maan. Houdt u er rekening mee dat dit netwerk nog niet in alle landen actief is. Als u iemand wilt opsporen kunt u contact opnemen met het Tracing Team van het Rode Kruis. (zie adres hieronder)

Ik wil wel terug maar ik kan de reis niet betalen. Wie kan me helpen?

De overheid heeft een aantal regelingen die u financieel kunnen helpen als u Nederland zelfstandig wilt verlaten. Vaak kunt u via die weg een vliegticket krijgen en wat zakgeld voor de eerste dagen na uw aankomst. De regelingen worden uitgevoerd door de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM). Deze organisatie is onafhankelijk van de overheid. Voor kwetsbare groepen zoals slachtoffers van mensenhandel, mensen met een medische indicatie en alleenstaande minderjarigen biedt de IOM speciale begeleiding. De IOM heeft als voorwaarde dat u beschikt over geldige reisdocumenten: een paspoort of een laissez passer.

Ik wil wel terug, maar waar kan ik dan wonen en werken?

Uitgeprocedeerde asielzoekers en migranten zonder verblijfspapieren kunnen bij Maatwerk bij Terugkeer informatie over en begeleiding bij terugkeer krijgen. Deze organisatie onderzoekt samen met u welke mogelijkheden u in uw land heeft voor wonen, medische zorg en bijvoorbeeld het opzetten van een onderneming. Maatwerk bij Terugkeer werkt nauw samen met organisaties in uw eigen land. Tot maximaal één jaar nadat u bent teruggekeerd houdt Maatwerk bij Terugkeer in de gaten of het goed met u gaat.

Adressen

Internationale Organisatie voor Migratie (IOM)

Tel: 088 746 44 66 (op werkdagen bereikbaar)

E-mail: contactformulier via de website

<http://www.iom-nederland.nl/nl/>

Maatwerk bij Terugkeer

Goeman Borgesiuslaan 77, Utrecht

030 – 7551580

www.maatwerkbijterugkeer.nl

info@maatwerkbijterugkeer.nl

Op www.infoterugkeer.nl vindt u nog meer organisaties die hulp kunnen bieden bij terugkeer, elk met eigen activiteiten en met contacten in bepaalde landen. Op die website kunt u kijken welke organisaties iets kunnen betekenen in uw situatie.

Tracing Team Rode Kruis Utrecht

Koningsweg 2

3582 GE Utrecht

Tel: 06 16 54 94 54

E-mail: tracingutrecht@redcross.nl

Inlooppuur: vrijdag 10.00 uur tot 12.00 uur

Tel: 030 252 01 34

Immigratie en Naturalisatie Dienst (IND)

Tel: 0900 123 45 61 (€ 0,10 per minuut, ma-vrij van 09.00 t/m 17.00 uur)

E-mail: contactformulier via de website.

<https://www.ind.nl/>

Dienst Terugkeer & Vertrek (DT&V)

Dienst Terugkeer en Vertrek

Tel: 1400 (op werkdagen van 08.00-20.00, lokaal tarief)

E-mail: contactformulier via de website

<http://www.dienstterugkeerenvertrek.nl/>

Hoofdstuk 10   Controle

Wanneer mag de politie om mijn identiteitsbewijs vragen?

De politie en andere 'gezagsdragers' mogen om een identiteitsbewijs vragen 'indien dit redelijkerwijs noodzakelijk is voor het uitoefenen van hun taak'. Een gezagsdrager is bijna iedereen die een controlerende taak heeft. Controles zijn gebruikelijk bij zwartrijden, illegale arbeid, voetbalwedstrijden. Als je geen identiteitsbewijs hebt, kan een 'redelijk vermoeden van illegaal verblijf' ontstaan. Dan mag de politie ook om een verblijfsvergunning vragen. Het feit dat iemand geen Nederlands spreekt of geen identiteitsbewijs bij zich heeft, is op zich onvoldoende voor een redelijk vermoeden van illegaal verblijf.

Mag de politie ook zomaar mijn huis binnenkomen?

Normaal heeft de politie voor het binnentreden van een woning of een kamer die als woonruimte dient, toestemming van de bewoners nodig, tenzij de politie een Machtiging tot Binnentreden heeft. Maar als er een 'redelijk vermoeden van illegaal verblijf' is, mogen ambtenaren de woning ook zonder Machtiging binnentreden. In de volgende gevallen wordt 'redelijk vermoeden van illegaal verblijf' verondersteld: informatie van overheidsdiensten, de politie, verkeerspolitie, arbeidsinspectie, tips. En verder is het toegestaan een plaats te onderzoeken waar eerder illegalen aangetroffen zijn, of andere aanwezigen in een huis, kamer of auto te onderzoeken als een van de aanwezigen illegaal is. De politie mag ook altijd een woning doorzoeken als het vermoeden bestaat dat daar iemand aanwezig is wiens aanvraag voor een verblijfsvergunning afgewezen is.

Wat gebeurt er als de politie denkt dat ik geen verblijfsvergunning heb?

Als de politie jou controleert, en je kunt je identiteit of verblijfsvergunning niet aantonen, kan de politie je voor 6 uur vastzetten. Deze tijd kan verlengd worden met 48 uur, als nader onderzoek nodig is. Hiervoor is toestemming van de korpschef nodig. Na deze periode kan de politie je in de politiecel vastzetten. Later kan je worden overgeplaatst naar een vreemdelingendetentiecentrum.

Mag de politie zomaar mijn spullen doorzoeken?

Als er eenmaal een 'redelijk vermoeden van illegaal verblijf' is, mag de politie ook je spullen doorzoeken. Bijvoorbeeld je tas en je telefoon. En ook je woonruimte. De politie wil zo informatie krijgen over je herkomst. Soms zal de politie ook je kennissen opzoeken en ondervragen, bijvoorbeeld over je nationaliteit. Daar hoeven ze niet op te antwoorden.

Hoofdstuk 11   Vreemdelingendetentie

Wanneer zal de politie mij opsluiten in vreemdelingendetentie?

Als je geen verblijfsvergunning hebt, en de politie vermoedt dat je niet zelfstandig zult terugkeren, kun je in vreemdelingendetentie genomen worden.

Vreemdelingendetentie geldt als 'ultimum remedium', een lichter middel kan toegepast worden als gedwongen vertrek niet mogelijk is, als een vaste woonplaats bekend is, als betrouwbare particulieren zich garant stellen.

Vreemdelingenbewaring voor kinderen mag maximaal 2 weken. Kinderen mogen niet van hun ouders gescheiden worden.

Hoe lang duurt de vreemdelingendetentie?

Vreemdelingendetentie mag maximaal 18 maanden, maar na 6 maanden wordt er meestal van uitgegaan dat uitzetting niet meer mogelijk is. Dat is anders als je ongewenst verklaard bent of de uitzetting frustreert. Als je zelf een paspoort hebt en een ticket koopt, kan de vreemdelingendetentie worden opgeheven omdat je dan meewerkt met de uitzetting.

Heb ik recht op een advocaat?

Als je in vreemdelingendetentie zit, heb je recht op een gratis advocaat. Dat kan de eigen advocaat zijn, maar ook een piket-advocaat. Deze advocaat kan bij de rechter klagen tegen het instellen van de vreemdelingendetentie, en tegen het voortduren ervan. In de eerste rechtszaak wordt ook gekeken of je wel opgepakt had mogen worden, en of er zicht is op uitzetting. In alle vervolgzaken gaat het vooral om het 'zicht op uitzetting'.

Voor een rechtszaak is het meestal nodig dat de advocaat deze aanvraagt. Dat geldt zowel voor de eerste rechtszaak over de rechtmatigheid van de detentie, als voor tussentijdse beoordelingen, als voor de vraag om opheffing van de inbewaringstelling na 6 maanden. Alleen als de advocaat geen beroep heeft ingesteld tegen het opleggen van de vreemdelingendetentie, moet dat door de overheid gebeuren binnen 28 dagen.

Hoofdstuk 12   Overige rechten

Aangifte strafbaar feit

Slachtoffers van een strafbaar feit kunnen aangifte doen bij de politie. De politie mag daarbij een identiteitsbewijs vragen indien dat 'redelijkerwijs nodig is voor de uitoefening van haar taak', of als een 'redelijk vermoeden van illegaal verblijf' bestaat.

In het algemeen zou het tonen van een identiteitsbewijs voor het doen van aangifte niet nodig hoeven zijn. Maar in de praktijk hangt het van de lokale politie af, in welke situatie een identiteitsbewijs gevraagd wordt. De zekerste weg is om eerst telefonisch contact op te nemen, of iemand anders te vragen de aangifte te doen.

Strafbaarheid hulp illegale overkomst en illegaal verblijf

Hulp bij illegaal verblijf die niet uit winstbejag verleend wordt, is niet strafbaar. Hulp bij illegale grensoverschrijding is altijd strafbaar volgens de wet, maar tijdens de parlementaire behandeling maakte de minister duidelijk dat altijd met humanitaire redenen rekening gehouden wordt. Als aan een ongedocumenteerde onderdak verleend wordt, moet dat gemeld worden bij de politie. Niet-melden is strafbaar.

Openen van een bankrekening

Een ongedocumenteerde kan geen bankrekening openen, omdat daarvoor een geldig identiteitsbewijs en verblijfsdocument nodig is.

Het rijbewijs

Voor het verkrijgen en verlengen van een rijbewijs is een identiteitsbewijs en een verblijfsvergunning nodig. Voor het vervangen van een zoekgeraakt paspoort hoeft dat niet.